

ostal tudi pri nas na Kranjskem. Ljubljanski nemški „gemeinderath“ je „nordpolcem“ celó za njihovo „štruco“ 200 gold. nagrade poklonil, in zato so oni naklonili tudi celi naši deželi toliko snega in ledú. Da, da! roka roko umiva!

Naši dopisi.

V Gorici 27. marca. — „Per aspera ad astra“! Sinoči (Veliki petek) smo poslušali pri sv. Ignaciji na Travniku Palestrina-v „Miserere“. To je v Gorici nekaj novega, zato je bila radovednost, kakor hitro je bil „Glas“ to produkcijo naznanil, velika. Nič manjša pa ni danes iznadenost. Nočem tu navajati sodbe izvedencev, ampak samo občnega menjenja sodbo: vsi smo šli nezadovoljni iz cerkve. *) Jaz sem želel le to dvojje: 1) Da bi bili sinočni pevci slišali cvetno nedeljo koralni ljudski „Miserere“ v stolni cerkvi ob 6. uri zvečer, in 2) da bi bili sinoči same sebe spodej v cerkvi poslušali. In zakaj sem tega želel? Zato, da bi jim zdaj lahko rekel: „Če imate posluh za spodobno cerkveno petje, — izvolite!“ — Mislite si 4 5000 ljudi v naši Veliki cerkvi; mislite si, da jih kakih 2000 moških in žensk (poslednjih več) priljubljeni jim „Miserere“ nježno in prisrčno poje, in da se „piano“ tako čudovito izrazuje, da mi ni mogoče tukaj opisati ga — in recite, ali more umetnost in seosebno prisiljena umetnost, naturno tradicionalno petje prekositi? — Le resnično pevske moči (in ne „nôtedržci“), le vajene in uglajene moči zamorejo, kar je res umetno primerno izrazovati, polovičarstvo in srednjost naj se umotvorov ne loti. — V ostalem je moje osebno menjenje — kterege pa nikomur ne usilujem to, da: „produkcij“, izkazovanj v gledišči, v čitalnici in — na Travniku kolikor hočete, — v cerkvi naj petje ne bode produkcija“. — Tako smo per „aspera“ prišli do veselja. Vreme imamo danes resnično Velikosabotno — vse oznanja „vstajenje“. Krasno in toplo je, da se nam zdi, da se je vsa pozna spomlad zedinila v današnjem dnevu. — Naše prijazno mesto je te dni še prijazniše, ker so vse grše hiše za cesarjev prihod pobelili in popravili. Priprave v pravem pomenu pa se bodo začele še le po praznikih. Od železnične postaje do mesta se napravite dve vrsti raznih bander z grbi. Gaz se že napeljuje za umetno razsvetljenje vodometa na Travniku in družih staveb. Pričakovati je, da Gorica ne zaostane niti za družimi mesti, niti sama za seboj gledé na una leta, ko je bil cesar tukaj. Vse občine, vse dežele bodo tu zastopane. Odbor, ki vse uravnjuje, je sestavljen iz udov dež. odbora, mestnega starašinstva in kupčijske zbornice. — Več drugi pot. Velikonočno veselje in pa svečanosti o prihodu cesarjevem — to so „astra“, na katera sem v začetku tega dopisa mislil.

Iz Matenje vasi 27. sušca t. l. (Poslano). Neki dopisovalec v 11. listu „Novic“ od 17. sušca t. l. iz Matenjske okolice na Notranjskem silno grdo napada in obrekuje Matenjskega župana, da je on 200 gld., ki so iz Trsta došli za led, kterege so res pridni Matenjci v Prestranek na železnico vozili, kar tebi nič meni nič v svoj žep utaknil. Dalje pisatelj zaničljivo pravi, da se je župan s kravo le malo pri vožnji opiral; to pa je tukaj vsakateremu znano, da župan krav ne rabi pri vožnji, temuč konje in vole. Mogoče, da pisatelj ne pozna še razločka med kravo in volom. Dalje sanja nekaj o zaporu zastran besedovanja proti županovemu

računu, za kar pa tukaj noben človek nič ne ve. Toraj z vsega njegovega pisanja si zamoremo le misliti, da je pisatelj bil od kakega županovega neprijatelja slabo podučen, ali se mu je v spanji sanjalo; ali je od vina umotlen vse to napéno videl, in potem „Novicam“ sporočil. Res je, da so pridni Matenjci letos po zimi pri ledú, kterege so v Trst pošiljali, veliko novcev prislužili, ki so jih pošteno in brez vsega pričkanja med saboj razdelili. Toraj podpisani se potegujemo za poštenje Matenjskega župana, ki je župan tudi glavne županije Slavinske, in resnobno odbijamo napad, ki županu hoče poštenje odvzeti.

Matija Križaj, župan. France Vadnov, Luka Uražem, Anton Malnaršič, Mihael Kalan, odborniki.

Iz Polja pri Ljubljani 27. marca. — Dne 15. t. m. dobili smo nove zvonove, ki jih je vtil g. Hilzer. Slišali smo jih že večkrat, in reči smemo zdaj, da so v vsakem oziru izvrstni. Prelepa vnanja oblika, mogočen in veličasten glas, posebno pa čisto vbran akord *h dis fis h*, vse to je preseglo naše pričakovanje. Zadovoljnost je splošna in ljudje jih ne morejo zadosti prehovati. Gotovo si je g. Hilzer na Kranjskem s temi zvonovi lep spomin postavil.

Iz Ljubljane. — Presvitli cesar potuje v petek zjutraj skozi Ljubljano v Trst, od kodar gré v Gorico in od tod na Laško, od tod pa v Dalmacijo.

— (O volitvah za mestni odbor) se je začelo živahno gibanje, ker letos se udeležijo tudi naši narodni mestjani teh volitev v 3. in 1. razredu. V volitev 2. razreda se nočejo vtikati, ker ta razred je po svoji sedanjí kompoziciji različnih cesarskih in kraljevih dejanskih in pokojnih volilcev podoben trdnjavi, katere premagati nikakor ni mogoče. Sicer pa narodni naši mestjani tudi to vedo, da, ako bi z vsemi 10 kandidati zmogli, bi vendar še bili v manjšini proti 20 nemškim odbornikom, ki vladajo sedaj v mestnem odboru. Našim volilcem gre tedaj pri tej volitvi le za to, da bi spravili le nekoliko svojih mož v zbor, ki bi se nasprotnikom zoperstavljali, kedar denar trosijo „nordpol-fahrerjem“, nemškemu gledališču itd. itd., ali pa, kedar z nemščino zatirajo slovenščino v šolah itd. proti novemu njihovemu kandidatu gosp. Doberlet-u ne bi sicer imeli posebnega ugovora, ako bi on kot vodja „Feuerwehre“ in „mestne godbe“ ne bil od milosti nemškutarske tako zeló odvisen, da bode mož plesal, kakor mu bodo Mahr, dr. Schaffer e tutti quanti godli. — Možje naši! primite se tedaj krepko svoje volilne pravice in dolžnosti in volite vsi vam nasvetovane narodnjake, ki bodo na prste gledali nasprotnikom, in če tudi družega ne bodo mogli, vsaj svoj glas povzdignili proti temu, kar je mestu in narodu našemu na škodo! — Kako strašansko se Spitalerjevi „Tagblattovci“ bojé prihoda národnih mož v nemški „gemeinderat“, to kaže togota včerajšnjega „Tagblatta“: „Wir fassen so gemüthlich mitsammen“ — kričijo — „und jezt soll's aus sein mit der Anbetung Giesfra's“ u. s. w.

— (O zemljiškem davku za deželo Kranjsko.) Deželna komisija za vravnanje zemljiškega davka je svojo nalogo o rešitvi pritožeb zoper vrstno tarifo preteklo soboto končala. Pritožeb je došlo okoli 200 od domačih sosesk in okrajnih cenilnih komisij, nekoliko jih je pa tudi iz vnanjih dežel, ki so z našo deželo v dotiki. Naloga deželne komisije bila je tedaj velikan-ska in trudapolna. — Da ni bilo mogoče vsem reklamantom na vse strani vstreči, ker so njih terjatve dostikrat ravno nasprotne, to vsak izvedenec spozná; upamo pa, da se je tarifa popravila karkoli bilo je le mogoče, da bodo ne le cenilni okraji domače dežele med seboj v pravi vrsti, ampak da bode tudi proti de-

*) Nekdo mi je rekel: „Miserere“ je bil prav „miserere“. Pis.

želim, ki so z našo v dotiki, v pravi primeri in da naša dežela ne bo, kakor do sedaj, tudi v prihodnje proti drugim s zemljiškim davkom preobložena. To pa upamo tem več, ker sedijo v deželni cenilni komisiji izvedeni in zanesljivi domačini, katerim so razmere in težnje naše dežele dobro znane. Ker je vrstna tarifa sedaj tako rekoč končno določena, in jo le še c. kr. centralna komisija na Dunaji spremeniti ali popraviti sme, se bode cenitev, to je vrstenje posamesnih kosov v dotični dobroti razred, po c. kr. okrajnih cenilnih komisijah kmalu začela. Pred omenjeno cenitvijo se morajo pa po ukazu c. kr. finančnega ministerstva izgledni kosi (Mustergründe) še enkrat na tanko pregledati, kjer je potreba, obstoječe z drugimi namestiti, ali pa, če jih je premalo, nove postaviti. Gospodje cenilci! pazite tedaj na to, da bodo izgledni kosi za dotično dobroto pravi in pripravi tako, da se z odločenim čistim dohodkom v tarifi tudi vjemajo, in da se jih izbere tudi le toliko, kolikor jih je neobhodno potreba; kajti izgledni kosi so podlaga cenitvi; vse delovanje se bo na taiste opiralo. Pri cenitvi naj se pa tudi na to gleda, da se vsaka lega ali vsak posamesen kos vrsti v razred tak, kamor po svoji legi in dobroti spada. — Če se tako in pošteno ravna, pride se pritožbam v okom, in se poljedelci nepotrebnih stroškov obvarujejo. Pozor tedaj!

— (Iz seje deželnega odbora 26. in 27. marca.) Najvažnejše reči cele obravnave so bili proračuni različnih zakladov za l. 1876, ki se bodo predložili drugi teden po Veliki noči sklicanemu deželnemu zboru, namreč: proračun potrebščin in dohodkov deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu, proračun posilne delavnice, deželno kulturnega zaklada, bolnišničnega, porodnišnega, norišnega, najdenišnega in sirotinskega zaklada in pa proračuni 20 različnih ustanovnih zakladov. — Sklenilo se je, da profesor Povše iz Gorice in deželni inženir Wičl še pred deželnim zborom ogledata za kmetijsko šolo ponudeni posestvi Grm pri Novem mestu in Rako, da se potem stavi deželnemu zboru odločen nasvet o tem, katero posestvo naj se kupi. — V zadevi nemškega gledišča l. 1875/6 se je sklenilo, da se začne obravnavati z gledališnim vodjem Julijem Schwabeom. — V zbor za posvetovanje o preuredbi občinske postave in o vpeljavi glavnih občin se povabi iz Notranjskega, iz Gorenjskega in Dolenjskega po 6 izvedencev izmed občinskih starešincev ali odbor-
nikov.

— Gosp. prof. Povše, telegrafično naprošen od deželnega odbora na ogled grajščin „Grm“ in „Raka“, se je v ponedeljek z deželnim inženirjem gosp. Wičl-
nom podal čez Novomesto na Smolovo grajščino, od kodar gre potem na Rako.

— (Telegram gosp. Steina iz Pakraca v Slavoniji) naznanja nam prihod njegov v Ljubljano o zadevah naselbin v Slavoniji; več o tem na 106. strani današnjega lista.

— (Redni občni zbor obrtniško-pomočnega društva, vpisanega tovarištva z omejeno zavezo), boče v nedeljo

4. aprila 1875 dopoldne ob 11. uri v veliki mestni dvorani. Dnevni red: 1. Začetni govor društvenega ravnatelja. 2. Letno sporočilo in računski sklep za l. 1874. 3. Poročilo ravnatelja. 4. Poročilo v zadnjem občnem zboru izvoljenega odbora za pregled računov. 5. Volitev 4 udov v ravnateljstvo za tri leta. 6. Volitev odbora za pregledovanje računov leta 1875. 7. Posamezni nasveti udov.

— (Na koncert), ki ga v petek v gledališči napravijo trije Dunajski umetniki, obračamo pozornost slovenskega občinstva z zagotovilom jako radostnega večera. Gosp. Zamara slovi po vsem svetu kot prvi mojster na harfi; ž njim v družbi stopita pa na oder violončelist Spitzer in pevec Smiedler. Naš rojak in prijatelj muzike nam iz Dunaja med drugim piše, da kaj lepšega od Zamarove „Hrvaške popotnice“ na harfi ni lahko slišati. Že danes je podoba, da bo zato gledališče v vseh prostorih prepolno.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Čedalje bolj se kažejo znamenja na nebu, da so sedanjega ministerstva dnevi šteti. List „Allg. Ztg.“, ki je dozdej vedno hodil za ministerstvom, mu je že odpovedal prijateljstvo ter se priporoča prihodnjemu „trdnjšemu, ostrejšemu“. Kako dobrikanje za Auersperga! In vladni listi nimaja poguma vstaviti se temu časuiku.

— Dr. Giskra je dobil od dvornega maršalstva ukaz, da se nima več prikazati na cesarskem dvoru. To se je zgodilo Giskri zato, ker je v pravdi Ofenheimovi kot priča dokaj drzno trdil, da je dobil od cesarja samega dovoljenje sprejeti onih 100.000 gld. „darila“. Pa še neka druga umazanost dr. Giskre je prišla na dan. Ponudil je kot vodja Dunajske hranilnice Graškemu mestu posojilo 3 milijonov, ako mu mesto plača 30.000 gld. provizije, kar je mesto tudi storilo, ker je bilo v zadregi. No, ni čuda, če so se na cesarskem dvoru jeli sramovati tacega človeka in ga cesar ne pusti več pred-se. Taki so tedaj ljudje, ki so bili in so še glave nemških liberalcev. Taki barantači so imeli vladno krmilo v rokah? Kaj pa Beust? kaj Banhans? Gotovo bo solnce spravilo še kaj tacega umazanega perila na dan.

Galicija. — Potocki je postal deželni maršal. Imenovanje njegovo je zbudilo občno zadovoljnost, vse se nadja boljših časov.

Hrvaška. — Župani in podžupani so imenovani. Obveljali so tisti, katere so Hrvatje podlagali, ne madjaronski. Madjare to hudo jezi.

Nemčija. — Že je zaprt šesti škof, namreč škof Münsterski. S tem je ob kratkem dopovedano vse, kar se zdaj na Nemškem godi po povelji Bismarkovem.

 Posebno dobro seme svilnih črvičev čaka kupcev v pisarnici družbe kmetijske.

Mestjani!

Od leta 1861 do spómladi 1869 so bili svojemu národu zvesto udani možjé zastopniki blagor našega glavnega mesta pri mestnem odboru in z zadovoljnostjo so se mogli ti ozirati pri svojer odstopu leta 1869 na svoje osemletno obče koristno in vspešno delovanje. Prej zanemarjene cest in ulice, po katerih se je dalo le težko voziti, so se za časa njih gospodarstva popravile, kako nikdar poprej; potrebni kanali na mnogih krajih mesta so se napravili; na enem najlepših mestni prostorov, kjer je stal poprej neokusno stavljeni „leseni“ tako imenovani šustarski most, se je postav sedaj mestni občini na čast lep „železni“ Hradecki-jev most, ob bregóvih Ljubljanice so se sezida